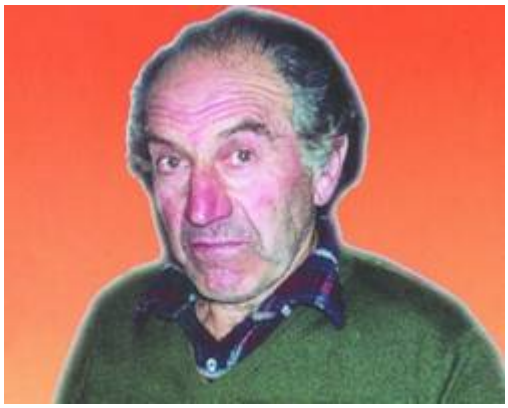
Euskal Herriko Ahotsak

ahotsak.com

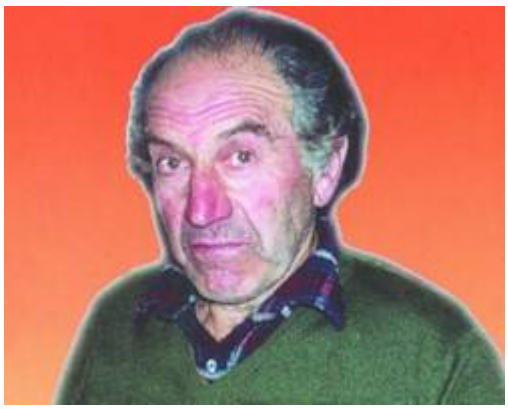
Sebastian Arana

Elgeta, Gipuzkoa (1916-1999)

Aurkibidea

Biografia

Goimendi auzoko Arraotz baserrian (Elgeta) jaio zen 1916an. Urte askoan eraikuntzan ibilitakoa. Esperientzia zabala zuen arotzerian, zurezko etxeak egin eta konpontzen. 1999ko Otsailaren 27an hil zen.

Zintak

ELG-069

- **Proiektua**: Zura: arotzak eta etxegileak
- **Elkarrizketatzailea(k)**: Narbaiza, Anaje
- **Data**: 1993-03-14
- **Iraupena**: 60 min
- **Euskarria**: Audio Analog
- **Kodifikatzailea**: Alberdi Bilbao, Itziar
- **Transkribatzailea(k)**: Agirrebeña, Aintzane
- **Emalea**: Narbaiza, Anaje

ELG-070

- **Proiektua**: Zura: arotzak eta etxegileak
- **Elkarrizketatzailea(k)**: Narbaiza, Anaje
- **Data**: 1993-03-15
- **Iraupena**: 61 min
- **Euskarria**: Audio Analog
- **Kodifikatzailea**: Alberdi Bilbao, Itziar
- **Transkribatzailea(k)**: Agirrebeña, Aintzane
- **Emalea**: Narbaiza, Anaje

ELG-071

- **Proiektua**: Zura: arotzak eta etxegileak
- **Elkarrizketatzailea(k)**: Narbaiza, Anaje
- **Data**: 1993-03-15
- **Iraupena**: 39 min
- **Euskarria**: Audio Analog
- **Kodifikatzailea**: Alberdi Bilbao, Itziar
- **Emalea**: Narbaiza, Anaje

Pasarteak

1. Arotzeria lana ugaria izan zen sasoi batean

- **Erref**: ELG-069/001
- **Iraupena**: 0:00:50. **Hasi**: 00:00:00. **Bukatu**: 00:00:50
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Lanbideak » Arotzak
- Baserria » Baserriko lanak » Baserriari lotutako lanbideak

Laburpena:
Arotzeria lana ugaria izan den arren sasoi batean, lan horretan jardun duen bakarrenetakoa bera izan da.

Transkripzioa
- Nik zenbati esan dotseten, hola, zertuta: "koño, biharra..." bata ta bestia, ta nik hogeta hamar urte nakazenian, ein ahala guztia eukitzen najuan biharra. Hogeta hamar urte ta berrogeta hamar urtekin be bai. Ta ein ahala guztia. Ta "ekiozue, mutillak!" ta zera ta biharra ondo ein bihar dok, e! Ondo. Nik zenbat bidar esan dotseten! Ta jentiak: "hire moduan eitten dabenik ez daok eta... Heuk ein bihar dok bata ta bestia be heuk ein bihar dok", eta... danak neuretako, neuk eitteko! Baiña ezin danak nik ein ta... Holaxen [gare]. Jentia martxa hortaratxe jarritta.

2. Gurdigintza eta arotzak

- **Erref**: ELG-069/002
- **Iraupena**: 0:01:04. **Hasi**: 00:00:50. **Bukatu**: 00:01:54
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Lanbideak » Arotzak
- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriaren historia eta kokalekua

Laburpena:
Gurdiak ez zituen berak egiten; Albitxubaso baserrikoak egiten zituen. Elgetan ere gurdiak egiten zituzten beste bi arotz zeuden.

Transkripzioa
- Burdixak nork eitten [zeban]?
- Burdixak.
- A! Burdixak? Burdixak eitten zabenak ez. Neuk armazoirik ez dot ein izen. Burdi asuntuan ez dot ein armazoirik, ez. Oin, erraillen bat apurtu bajako, ba, haxe sartu edo zera. Baiña lehen burdixak eitten zabena hamen bat zuan "Albitxubaso". "Albitxubaso". Badakik nun dauan Albitxubaso basarrixa? Ba, haretxek. Haxe izen dok hamen inguruko burdigiña. Ta Elgetan, Elgetan bazittuan Ziriako ta bestia, zela jakuan izena? Ez jakixat. Haretxek zittuan burdixak eitten zittuenak, oin zala... harek... oin zala berrogeta hamar urte edo gehixaokin... Berrogeta hamar urte edo gehixao izengo dok harek eitten zittuela burdixak eta. Baiña oin [gaur ...] be burdixa be dana gastau dau zihero. Kitto! Dana tratoria ta zera ta akabo. Ez dao burdirik.

3. 1940. hamarkadan, Eibarren etxegintzan lanean

- **Erref**: ELG-069/003
- **Iraupena**: 0:00:51. **Hasi**: 00:01:54. **Bukatu**: 00:02:45
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Langileen arteko harremana eta langile-mugimenduak
- Ekonomia eta industria » Boom industriala
- Lanbideak » Arotzak

Laburpena:
Gerra ostean hasi zen Eibarren obra desberdinetan lanean, 1940 inguruan.

Transkripzioa
- Ni? Ba, obretan hasi nitzala, obretan hasi nitzala, gerra ondorian. "El año treinta y"... Egon, "cuarenta". "El año cuarenta" inguruan hasitta ni biharrian obretan.

Eibarren obretan hasi giñan, ta hortikan lanetikan, gero geure kontura be etxe morduan ein genduan. Bai. Gero ibili giñan, ze urtera arte? Egon. Gu ibili giñan [...] juntau giñala, taillarra zertu genduala, "el año"... Egon. Zenbat esango dotsut? Baiña bixen bittartian nik obra asko ein naben. Hortikan...

4. Arotzeria lana gerra aurretik ikasi zuen

- **Erref**: ELG-069/004
- **Iraupena**: 0:01:00. **Hasi**: 00:02:45. **Bukatu**: 00:03:45
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Langileen arteko harremana eta langile-mugimenduak
- Lanbideak » Arotzak
- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Gerratik itzulera

Laburpena:
Arotz lanbidea gerra aurretik hasi zen ikasten. 3 urte inguruan jardun zuen ikasten, baina gehiago ikasi zuen bere kontura lanean hasi zenean. Etxe ugari egin zituen Eibarren.

Transkripzioa
- Bai, arotzerixan ofiziua ikasten ibilitta nao gerra aurretikan, gerra aurretik. Bai, gerra aurretik ein najittuan hiru urte. Bai. Bai, hiru urtian ibili nitzan arotzerixan ikesten. Ez genduan asko ikesi, e? Gero, geure kasetara gehixao ikesi genduan, zeaittik eze ofiziua ikestera fan ta beti piontzia: "Hau ein bihar dok, hori ein bihar dok" eta zera ta bata ta bestia. Gerriak urten eban, justu-justuan, [hortantxe] urtiak akabatzera, gerrioi zertu zan, azaldu zan, ta akabo. Gero ya obretan hasi nintzan. Obretan hasi nintzan ta hortik-hemetikan, ba, ni ibili nitzan. Obretan, jornalian, bost bat urtian bai. Bost bat urtian ibili nitzan. Bai. Ta gero, ba, geure kontura ta hortikan be hasi giñan zertutzen ta ein genduzen, ba, etxe mordua. Eibarren etxe mordua ein genduan. Danera eingo genduzen, "ciento sesenta viviendas" edo holako bat ein genduan. Bai.

5. Egur mota desberdinak

- **Erref**: ELG-069/006
- **Iraupena**: 0:01:51. **Hasi**: 00:04:10. **Bukatu**: 00:06:01
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Lanbideak » Arotzak
- Natura » Meteorologia

Laburpena:
Egur klaseak. Kalean erabiltzen zen egurra batez ere pinua izaten zen. Pinu klaseak: zuria, maritimoa...Gaztainarik ez dago jadanik (etxeetako lurra egiteko erabiltzen zen).

Transkripzioa
- Orduan, ze egur klase? Egur gogorrak eta egur bigunak dare?
- Bueno, egur bigunakin eitten genduan... Izeten zan, piñua da, lehen biharra eitten zana kalian, piñua. Ohola, enkofraurako ohola, kuadradillua; ohola izeten dok, ba, hiru zentimetro lodikua. Hiru. Zabalian ez jok eukitzen neurririk. Ta kuadradillua "siete y medio por diez"; "dos cincuenta de largo". Puntalak, ba, piñua-ta ibiltzen

zuan, ta oin metalikua daok hori be. Dana metalikua. Ta oin, ba, hori egur asuntuoi ya asko zertu ein dok. Oin ya zertuta dao piñua. Ta oin, gero, ba, holan, zererako, suelorako ta, ba, hamengo piñuak ez jok balio, hamengo piñua eskasa dok. Alerzia, horixe piñu zurixoi, hori baldin badao, horixe, ta bestela Gineako zera sartzen dok. Gaurko egunian dana Gineakua. Gaurko egunian bai. Lehen bai, lehen sartzen zan alerzia ta maritimua. Maritimua, markerixia maritimua ta dana. Hortaikua.
- Ta gaztaiñia?
- Gaztaiñia gutxi.
- Maritimua da "pino marítimo".
- Bai. Maritimua, hor, Oñati aldian ta hortik zihar da asko. Maritimua Oñati aldian zihar. Gaztaiñia hamen ihartu ein da. Ta lehen bai, gaztaiñia be eitten zan puskat, baiña gero ihartu zan ta gastau ein zan hamengo gazatiñia ta oin gaztaiñarik ez dao.
- Gaztaiñia zetarako ibiltzen ziñuen?
- Gaztaiñia da markerixia.
- Markerixia?
- Markerixia ta suelua. Suelua be bai; parketa be igual. Parketa, gaztaiñia-ta onak zian, e! Baiña gero gastau ein zan asko ta zera, baiña hoixe. Ta piñua, piñu nortia. Piñua be piñu nortia estranjerixakua, baiña estranjerixakua be ona zan, e! Suelorako-ta ona.

6. Egur mota desberdinak eta bakoitzaren ezaugarriak

- **Erref**: ELG-069/007
- **Iraupena**: 0:03:20. **Hasi**: 00:06:01. **Bukatu**: 00:09:21
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Natura » Meteorologia
- Lanbideak » Arotzak

Laburpena:
Haritza, etxeen egitura egiteko erabiltzen zen. Pagoa ez da egokia etxegintzarako. Pagoa, gurdien ardatza eta uztarriak egiteko erabiltzen zen. Pagoa moztu berri dagoenean uretan sartuz gero, gogortu egiten da. Ez da alperrik galtzen. Busti-lehorrean izanez gero ostera, "alkortu" egiten da.

Transkripzioa
- Piñua eta gaztaiñia alde batetara lagata, hemengo beste egurrak zertarako ibiltzen ziñuzten?
- Hemengo egurrak, holan, obrarako, zererako, ba, haritza. Haritza armazoia, hola, kuartonerixia edo zera ta ostientzeko bigak, egurrezko bigak, eta hortaikua be bai. Ta sueloko ohola, sueloko ohola be basarrixetan dana gaztaiñia edo haritza. Bai. Gaztaiñia...
- Pagua?
- Pagua ez. Pagua ez da eitten basarrirako.
- Zeaittik?
- Ez da eitten. Ez, ez, ez. Pagua da ostientzeko artikulu zererako, muebliak be eitten dittue paguakin ta zerian, baiña obrako asuntuan, konstrukziñoko asuntuan, pagua bapez. Ez, pagua ez da. Kitto. Ez da pagua, ez. Pagua ez da gastatzen.
- Eta uztarrixak eitten zien, ba, paguakin?
- Bueno, haxe. "Lo único, ahora has dicho, la verdad". Ta burdixei ardatza sartzeko.
- Ya. Eta hori zeaittik?
- Pagua ez dalako zertutzen, ez da usatzen. Ez, ez, ez. Pagorik hamen... Dana [zera da hau]. Honek be dauka kuartonerixia haritza dana, etxe guztia. Kuartonerixia

haritza ta gaztaiñia. Haritza ta gaztaiñia. Ta pagua, berriz, esan douna. Gaur egon be ez dao asko, baiña burdixari ardatza sartu ta holakotxe holan... uztarrixa. Horixe.
- Eta pagua sartzen zan uretan, ezta?
- Bai.
- Uretan sartzen zan. Eta zeaittik eitten zan hori?
- Ba, haintxe aguentau deixan. Pagua berdetan uretan ipintzen badozu, "siglos". "Siglos, siglos". Itsasuan, baztarretan, puntalak... madria billau ezin edo basia billau ezin behian ta puntalak igual sartzen dittue makiñiakin, sei-zortzi metroko pago zerak. Lurrian jo-ta barruraiño sartu ta han hartu dana baten, dana baten hartu haura ta akabo, hantxe egoten ei da beti. Akabo.
- Urak gogortu eitten dau orduan...
- Gogortu. Bai. Ta haintxe, kitto. Ez da bariatzen, ez da bariatzen bape. Haintxe. Ta askara be horreaittik botatzen dozu. Zuk eitten dozu uztarrixa, gaur eitten dou uztarri bat ta haura apurtzen danerako hortxe egongo dok hori. Bota askara ta beste zortzi-hamar urtian be hantxe dao. Uretan bertan konserbatzen da. Kitto. Bai. Horreaittik, botatzen bada... busti-lihorrian lagatzen badozu, gaur busti ta bixar sikatzen bada, alkortzen da ta akabo. Juaten da [ura] ta harek ez dau balio.
- Zer da "alkortzia"?
- Alkortzia, ba, dana sikatu ta erei eitten da ta ixua moduan jartzen da hori. Ba, alperrik galdu. Basuan botatzen badozu arbola bat, ta lagatzen dozu zuk han urtietan, ta badoia apurka-apurka-apurka ha usteltzera doia. Usteltzera, usteltzera. Akabo. Hilda geratzen da bai, hildakua, ta hildakuan, asuntua, behin botatzen danian, ba, ha badoia.
- Eta zuk pagua sartzen dozunian uretan, han, berak ura hartzen dabenian, haura ez da sendotzen edo ez dau emoten?
- Ez, haintxe egoten da. Akabo. Geuk be baten baiño gehixaotan euki dittuu. Oin ez dakau, e! Baiña baten baiño gehixotan, handiko pago zaharra dauan tokixan, askan, haintxe sartu haintxe, ta haintxe dauala uretan. Ta haintxe, handitxikan.
- Oso ondo. Eta altza eta...

7. Altzaren ezaugarriak

- **Erref**: ELG-069/008
- **Iraupena**: 0:01:35. **Hasi**: 00:09:21. **Bukatu**: 00:10:56
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Natura » Meteorologia
- Lanbideak » Arotzak

Laburpena:
Altza, maiatzeko ilberrian bota behar da. Orduan dago bere onenean. Altza ere ez da larregi erabiltzen: gurdien kaxak egiteko orduan oholen bat behar denean, orduan erabiltzen da; "burpartikak" egiteko ere egur ona eta arina da.

Transkripzioa
- Altza, ezer ein bihar badozue, maietzeko ilbarrixan bota bihar dozue, maietzeko ilbarrixan. Bai. "Mayo".
- Eta zeaittik ilbarrixa ta beste guztiak ilbeheran?
- Bueno, hori da. Baiña hori orduaintxe, [ilbarrittuta], orduaintxe dau horrek kalidade fuertia. Onen onenian. Orduan botatakuak ya beste edozein egur gogorren lez aguantatzen dau. Bai. Ta esateko, arbolia zer da, ba? Ez da ha [bestiak bezelako] kalidade gogorrekua, baiña orduan botatzen danak balio dau... akabo! Geuk be [baten baiño gehixaotan esan dou]: "Joño, maietzeko ilbarrixa. Ointxe bota bihar dok harako egurra. Edo hau eitteko edo hori eitteko edo bestiandako". Haintxe

geratzen da, akabo.
- Eta zetarako da ona altza?
- Altza...
- Zetarako ibiltzen da?
- Bueno, altzarik egon be ez dao halako arbola haundirik, e? Txiki samarrak edo zera. Baiña altza, ba, basarrixetan be igual burdixari kajia ein ta hortaiko zerak edo nunbaitten zeoze zertu bihar badok, oholen batzuk, holan, zerraduria eitteko edo holako zeren baterako ta holakotxe objetuetarako. Baiña altza ez da, altza...
- Burpartikatarako ta?
- Burpartikatarako be... sikutan euki bihar dala esaten juek.
- Bai, e?
- Bai. Badakik, gaur eurixa hartutzen jok zarra-zarra, ta barruan [euki...] berriro kanpuan, baiña kaso eitten badotsak, burpartikatarako be ona. Ona. Bai, bai. Ta ariña. Egur ariña geratzen da hori, e! Oso egur ariña. Bai. Oso egur ariña geratzen dana altza.

8. Baserrian erabitzen diren egur motak

- **Erref**: ELG-069/009
- **Iraupena**: 0:01:13. **Hasi**: 00:10:56. **Bukatu**: 00:12:09
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Natura » Meteorologia
- Lanbideak » Arotzak

Laburpena:
Baserrian erabiltzen diren egur klaseak: gaztaina, pinua, pagoa, haritza, gerezia. Akazia, "burtetxeak" egiteko gogorra da, astun samarra. Akazia, "esolak" egiteko dagoen egurrik onena.

Transkripzioa
- Ba, basarriko artikulua edo hamengo artikuluak dia, esan douna. Gaztaiñarikan ez dao; hor milagrozkon bat gaztaiñia. Piñua ta pagua ta haritza. Bai, pagua...
- Keixia?
- Keixia be, keixia be artikulu zera da, ona. Muebletarako ta danerako balio dau keixiak, e! Keixia muebletarako be ona.
- Akazia?
- Akazia astuna da puskat, e? Burtetxiak eta eitteko be...
- Zertzuk?
- Gogorra burdixan armazoia eitteko, burdixa eitteko. Baiña puskat astun samarra. Berez astuna dok, e!
- Esolak eitteko ona, ez?
- E?
- Akazia esolak eitteko ona, ez?
- Esolak eitteko egurrik dauenik onena akazia.
- Zuzen-zuzen doa, e? Zuzen-zuzena.
- Bai. Ta aguentau, aguentau. Lurrian, emoixok... puntia erre, holako bat inguru. Sutan iketza ein bihar zan pixkat, e? Sartik eta aguentauko jok...! Gaztaiñia baiño gogorraua dok asko be!
- Usteldu be ez, ezta?
- Ez ez. Gaztaiñian aldian zer haundixa dauka, gogorra dok. Akazia gogorraua.

9. Egur mota desberdinak eta bakoitzaren ezaugarriak

- **Erref**: ELG-069/010
- **Iraupena**: 0:02:00. **Hasi**: 00:12:09. **Bukatu**: 00:14:09
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Natura » Meteorologia
- Lanbideak » Arotzak

Laburpena:
Intxaurra, eskopeta kaxak egiteko oso ona. Etxegintzan ez da gehiegi erabiltzen egur klase hau. Zumarra, sasoian botaz gero, altzariak egiteko "loratsua" da (korapilatsua), ona, "gaztaina-makatza" modukoa (mentatu gabekoa). Haritz amerikanoa. Urkia, zotzak egiteko. Etxearen gailurra egiteko, haritza erabiltzen da; akazia ere erabil daiteke.

Transkripzioa
- Intxaurra muebletarako [ezer dana], ostientzian intxorrak ez dot sekula entzun halako zerik dakanik. Muebletarako, "lo único" horixe. Eskopeta kaxak ein ta hortaiko artikulorako intxorra bai. Intxorra hortarako ona don, e? Oin, egon gutxi. Ba, darenak artikulo hortantxe, ostientzian ez.
- Artikulo fiñen bat, ezta?
- Bai, ostiantzian ez daok holako zerikan. Intxorrakin ez. Ta, ba, ostientzian, lehen esan douna.
- Zumarra edo olmua?
- A! Danak ihartu zittuan horrek. Mordua geunkan ta bat ez jaku ein basarrixan be. Lehen mordua zittuan ta. Hori, ba, hori... Sasoian, bere zerian botata, muebletarako be loratsua izeten dok, e! Gaztaiña-makatza modura eitten jok horrek, e? Gaztaiña-makatza moduan.
- Ta gaztaiña-makatza zer da?
- Ba, mentau barikua. Oseake, "sin injertar". Ta beste bat daok --gutxi daok hamen, baiña--: haritz amerikanua. Haritz amerikanua dok egurra gaztaiñian tiporakua, e? Lora edarrak. "Roble americano".
- "Lorak" esan nahi dozu, zerak...
- Lorak, lorak.
- Korapilluak, ezta?
- Bai, bai.
- Bistarako dotoria...
- Bai. Harek ebaten danian edo labratzen danian, oso edarra urtetzen jok.
- Eta urkixa? Urkixakin zeoze...?
- Urkixa? Palilluak.
- Bai. Besterik bapez?
- Palillotarako urkixa onena esaten dabe, urkixa gastatzen dabela palillo-fabriketan. Urkixa palilluak eitteko.
- Ta beste ezetarako ez?
- Ostientzian, bueno, objeton batzuk edo zerian, baiña ez, ez dotsat bilatzen ostientzeko zerikan.
- Eta etxe batian, gaillurra eta, hori ze izaten da?
- Gaillurra [egurretan] sartzeko? Ez. Haritza, hartitza. Haritza edo akaziak be balio dau, e! Akaso akaziak be obrarako balio dau egur haundixak sartzeko. Hortarako bai. Baiña urkixa ez; urkixa-ta ez.

10. Zuhaitzak botatzeko garairik onena

- **Erref**: ELG-069/011
- **Iraupena**: 0:01:15. **Hasi**: 00:14:09. **Bukatu**: 00:15:24
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Natura » Meteorologia
- Lanbideak » Arotzak

Laburpena:
Zuhaitzak botatzeko garairik onena. Behin abendua pasaz gero, ez da sasoi ona. Azaroko ilbehera sasoirik onena.

Transkripzioa
- Zu ibilitta zare arbolak botatzen?
- Botatzen be ibilitta, bai.
- Makiña ba aldiz, ez?
- Bai.
- Ta ze sasoittan edo zela...? Lehen zeoze aipatu dozu.
- Arbolia botatzeko, lehen esan dotena, askok ez dotsa kasorik be eitten [zerari], baiña da onen-onen-onena, lehen esan dotena, hauxe, hau hillau ta hurrengo ilbeheria be --gabonak aurretikan, e!--. Behin gabonak [ezkeritxiok], pasatzen jakuan haritzari ta honi-ta tintia formatzen jakue ipurdixan. Tintia. Ya udabarrixan etorreria. Ta ha tintiak zertzen badau, berak erre eitten jok, erre, erre. Sikua ointxe daok egurra, ointxe sikuen. Ta sikuan, ba, aguantau eitten jok, baiña gero botatzen badok, marzuan edo botatzen badok, ba, jo-ta tintia urtengo jotsak ipurdixan. Ardaua leztxe urtengo jotsak ta harek berak erre eitten jok. Ez dok... sasoi eskasian botatzia dok. Kitto. Bai.
- Orduan, zer da? Nobienbreko ilbarrixa edo ilbeheria?
- Ez. "Noviembre, luna menguante". "Luna menguante", oseake gastatzen.
- Bai, ilbeheria bai. Ilbeheria.
- Ez jok balio.

11. Zuhaitz mota desbedinak

- **Erref**: ELG-069/012
- **Iraupena**: 0:01:00. **Hasi**: 00:15:24. **Bukatu**: 00:16:24
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Natura » Meteorologia
- Baserria » Baserriko lanak » Mendiaren aprobetxamendua

Laburpena:
Ametza. Artea.

Transkripzioa
- Ametza zeozetarako bai?
- Egon. Ametza, ametza...
- Hola, [...], ez?
- Ametza dok...
- Haritza, baiña hola pixkat [...] hori.
- A! Ointxe konturatu nok! Haritzan... "tipo roble".
- Bai.

- "Tipo roble". Baiña hemen ez dao. Ez dao, ez dao. Ez. Parajiak egongo dittuk akaso egoten danak, baiña...
- Hori goi-goittan ta...
- Bai, mendixetan...
- Artia ta?
- Arterik be eza dao hemen ta.
- Ez, Mondrau aldian eta bai, baiña hemen ez.
- Bai, baiña [paguana...] akaso. Mutriku aldera ta [behera] ta artia gehixao ixango da, e?
- Zeuek landu edo erabili edo bai?
- E?
- Zeuek landu edo erabili dozue artia?
- Ez, ez, ez. Sekula ez juat artiakin ezer ein. Artiakin ez juat ezebe ezautzen. Ta ametza be... Ametza hor hortikaldian, baiña holakotxe sastrapotxon batzuk edo [...]. Orrixa be diferentia eukitzen jok bestian aldian. Bai, bai. Hoja diferentia eukitzen jok.

12. Gaztaina-egurra

- **Erref**: ELG-069/013
- **Iraupena**: 0:00:25. **Hasi**: 00:16:24. **Bukatu**: 00:16:49
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Natura » Meteorologia
- Lanbideak » Arotzak
- Baserria » Baserriko lanak » Mendiaren aprobetxamendua

Laburpena:
Gaztaina-egurra. Urria-azaroa bitartean botatako gaztaina, hori da onena eta gogorrena. Orria jaustean botatakoa. Inguruan ez dago baina gaztainarik. Zumitza ateratzeko zer egin behar izaten den.

13. Gorostiaren ezaugarriak

- **Erref**: ELG-069/014
- **Iraupena**: 0:00:37. **Hasi**: 00:16:49. **Bukatu**: 00:17:26
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Natura » Meteorologia
- Lanbideak » Arotzak
- Baserria » Baserriko lanak » Mendiaren aprobetxamendua

Laburpena:
Gorostia. Erreminta kertenak egiteko egur gogorra.

14. Lizarraren erabilera

- **Erref**: ELG-069/015
- **Iraupena**: 0:01:15. **Hasi**: 00:17:26. **Bukatu**: 00:18:41
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Natura » Meteorologia
- Lanbideak » Arotzak

Laburpena:
Lizarra erreminta kirtenak egiteko oso egur ona. Ezpela.

15. Zuhaitzak botatzeko garairik onena

- **Erref**: ELG-069/016
- **Iraupena**: 0:00:50. **Hasi**: 00:18:41. **Bukatu**: 00:19:31
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Natura » Meteorologia
- Lanbideak » Arotzak

Laburpena:
Urritza botatzeko, iraila da sasoirik onena; pagoa botatzeko baita ere. Orri borobilak dituzte biak eta diotenez botatzeko sasoi egokiena iraila da; egurra argiagoa irteten omen da.

16. Zuhaitz mota desbedinak

- **Erref**: ELG-069/017
- **Iraupena**: 0:01:05. **Hasi**: 00:19:31. **Bukatu**: 00:20:36
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Natura » Meteorologia
- Lanbideak » Arotzak

Laburpena:
Azkarra. Urritza; hau ere irailean botatakoa da onena.

17. Zuhaitza bota eta gero hurrengo urratsak

- **Erref**: ELG-069/018
- **Iraupena**: 0:01:00. **Hasi**: 00:20:36. **Bukatu**: 00:21:36
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Natura » Meteorologia
- Lanbideak » Arotzak

Laburpena:
Zuhaitza behin botaz gero, hurrengo urratsak zeintzuk izan behar dira. Lehenengo, egur klasearen arabera bertan lagatzekoa den ala berehala moztekoa den ikusi behar. Normalean, hilabete baino gehiago lagaz gero, egurrak bere izatea galtzen du. Pinua esaterako, belztu egiten da.

18. Ilargiaren eragina zuhaitza mozteko orduan

- **Erref**: ELG-069/019

- **Iraupena**: 0:01:17. **Hasi**: 00:21:36. **Bukatu**: 00:22:53
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Natura » Meteorologia
- Lanbideak » Arotzak

Laburpena:
Erretxina. Zuhaitzek duten ura. Pagoa, urtarril inguruan egoten da astunen. Ilbetea denean, ura gora doala diote, eta ilbeherarekin, behera jaisten zaiela. Sutarako egurra, ilbeheran bota behar da (bestela ke ugari sortzen du).

19. Ilargiaren eragina egurraren kalitatean

- **Erref**: ELG-069/021
- **Iraupena**: 0:01:10. **Hasi**: 00:23:48. **Bukatu**: 00:24:58
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Natura » Meteorologia
- Lanbideak » Arotzak

Laburpena:
Ilargiaren eragina egurraren kalitatean. Zuhaitza sasoi egokian botatzearen garrantzia.

20. Zuhaitzaren atal desberdinak

- **Erref**: ELG-069/022
- **Iraupena**: 0:02:40. **Hasi**: 00:24:58. **Bukatu**: 00:27:38
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Natura » Meteorologia
- Lanbideak » Arotzak

Laburpena:
Zuhaitzaren atalak: azala; bihotza; gizena. Bihotz aldea, pitzakorragoa izaten da, errazago zartatzen da. Pinua, 30-40 urte bitartean bota behar da; bestela gazteegia da eta azal asko izaten du. Etxegintzarako, gizena kentzea komeni izaten da; giharra erabiltzea hobe.

21. Zuhaitzen gaitzak

- **Erref**: ELG-069/023
- **Iraupena**: 0:00:55. **Hasi**: 00:27:38. **Bukatu**: 00:28:33
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Natura » Meteorologia
- Baserria » Baserriko lanak » Mendiaren aprobetxamendua

Laburpena:
Zuhaitzen gaitzak. Zumar guztiak ihartu dira; gaztainei ere gaixoa etorri zaie.

Transkripzioa
- Eta ze fallo eukitzen dabe holako tronguak, ze fallo?
- Egur haundixak, egur zaharrak gutxi eukitzen dau, e?
- Eta gaztiak?
- Gaztiak gehixao […].
- Bai, baiña, beste holako gaitzik edo eukitzen dabe arbolak? Ze gaitz klase eukitzen dabe arbolak?
- Gaitza… batzuk honetxi pasau jakona, gaztaiñiai pasau jakona, gaixua edo zertu zan da ihartu. Zumarra, horrek esan dabena, zumarra be, danak ihartu dia, ez dao bape. Lehen mordua [geunkan geuk] be eta danak ointxe dala lau urte edo, ya atzenak bota giñuzen. Danak ihartu zian ta kitto. Kaletan-ta toki askotan, badakizu, zumar arbola galantak herri guztietan, gutxi [edo…] ta […] bape baztarretan, danak ihartuta dare.
- Batenbat muestrarako igual geldittuko zan? Ez dakit…
- Millagrosekon bat, baiña dana hori, hori razatikan galdu ein dok, zihero galdu dok hori.

22. Egur loratsua.

- **Erref**: ELG-069/024
- **Iraupena**: 0:00:41. **Hasi**: 00:28:33. **Bukatu**: 00:29:14
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Lanbideak » Arotzak

Laburpena:
Egur loratsua.

Transkripzioa
- Lehen aipatu dozu loria, ezta? Arbolian loria? Hori da, ba, adarra kentzen dotsazunian, harek eitten daben dibujua, ezta? Hori nahi ziñuan esan?
- Hori zera da, lehen esan doten lorak egoten da haritz amerikanua, haritz amerikanua. Bai, oin jentia doia sartzen berriro piñu baltza, insignisa sartu biher dan lekuan, abetua, abetua. Hori egur gogorra izan bihar jok. Oindiokan, holan, materixaletarakorik-eta hamen ointxe dao jentia plantauta, ya zortzi-hamar bat urtekua edo zera. Baiña trongo haundirik ez daok e, oso gutxi.

23. Zuhaitza sasoi egokian botatzearen garrantzia

- **Erref**: ELG-069/025
- **Iraupena**: 0:01:20. **Hasi**: 00:29:14. **Bukatu**: 00:30:34
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Natura » Meteorologia
- Lanbideak » Arotzak

Laburpena:
Zuhaitza sasoi egokian botatzearen garrantzia. Erretxina.

24. Zuhaitza botatzeko orduan kontutan izan beharrekoak

- **Erref**: ELG-069/026
- **Iraupena**: 0:00:40. **Hasi**: 00:30:34. **Bukatu**: 00:31:14
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Natura » Meteorologia
- Lanbideak » Arotzak

Laburpena:
"Trongua", enborra formala den ala ez nola jakiten da: okerra bada, okerrean ebakitzea hobe.

25. Zuhaitza mozteko orduan kontutan izan behar direnak

- **Erref**: ELG-069/027
- **Iraupena**: 0:04:03. **Hasi**: 00:31:14. **Bukatu**: 00:35:17
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Natura » Meteorologia
- Lanbideak » Arotzak

Laburpena:
Zuhaitza mozteko orduan kontutan izan behar direnak.

26. Zuhaitzak mozteko erabiltzen diren tresnak

- **Erref**: ELG-069/028
- **Iraupena**: 0:02:30. **Hasi**: 00:35:17. **Bukatu**: 00:37:47
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Natura » Meteorologia
- Lanbideak » Arotzak
- Baserria » Baserriko lanak » Mendiaren aprobetxamendua

Laburpena:
Zuhaitzak mozteko erabiltzen diren tresnak: "arpona", "trontza". Aizkorarekin ebakia ematen zaio, nora jaustea nahi den kontutan izanda.

27. Pinua botatzerakoan zaindu beharrekoak

- **Erref**: ELG-069/029
- **Iraupena**: 0:01:35. **Hasi**: 00:37:47. **Bukatu**: 00:39:22
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Natura » Meteorologia
- Baserria » Baserriko lanak » Mendiaren aprobetxamendua

Laburpena:
Zuhaitzak botatakoan, adarrak moztu egiten dira. Pinu klase bati, azaroko ilbeheran bota eta adarrak 8 hilabetean utzi behar zaizkio.

28. Egurra bringatzea

- **Erref**: ELG-069/030
- **Iraupena**: 0:00:30. **Hasi**: 00:39:22. **Bukatu**: 00:39:52
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Lanbideak » Arotzak

Laburpena:
Egurra bringatzea (brintzatzea).

29. Egurren neurriak

- **Erref**: ELG-069/031
- **Iraupena**: 0:01:41. **Hasi**: 00:39:52. **Bukatu**: 00:41:33
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Lanbideak » Arotzak

Laburpena:
Egurren neurriak.

30. Egurren neurriak

- **Erref**: ELG-069/032
- **Iraupena**: 0:01:05. **Hasi**: 00:41:33. **Bukatu**: 00:42:38
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Lanbideak » Arotzak

Laburpena:
Egurren neurriak. Eskuko arra; oina.

31. Egurren inguruko azalpenak

- **Erref**: ELG-069/034
- **Iraupena**: 0:02:05. **Hasi**: 00:43:48. **Bukatu**: 00:45:53
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Lanbideak » Arotzak

Laburpena:
Neurriak. Alperrik galtzen den egurrari, "azaleko kostaneria" esaten diote. Dena dela, zerratokietan guztia aprobetxatzen dute.

32. Pagoaren atal desberdinak

- **Erref**: ELG-069/035
- **Iraupena**: 0:01:42. **Hasi**: 00:45:53. **Bukatu**: 00:47:35
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Natura » Meteorologia
- Lanbideak » Arotzak

Laburpena:
Pago-burua; pago-gerria; pago-zuztarrak eta pago-ipurdia.

33. Pago-burua

- **Erref**: ELG-069/036
- **Iraupena**: 0:01:25. **Hasi**: 00:47:35. **Bukatu**: 00:49:00
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Natura » Meteorologia
- Lanbideak » Arotzak

Laburpena:
Pago-buruari enborra esaten zioten: sutarako; ikazkintzan.

34. Zerratokian zaindu behar dena

- **Erref**: ELG-069/038
- **Iraupena**: 0:00:44. **Hasi**: 00:52:55. **Bukatu**: 00:53:39
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Natura » Meteorologia
- Lanbideak » Arotzak

Laburpena:
Zerratokian zer zaindu behar den.

35. Zurgintza; tresnak

- **Erref**: ELG-069/039
- **Iraupena**: 0:03:10. **Hasi**: 00:53:39. **Bukatu**: 00:56:49
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Lanbideak » Arotzak
- Baserria » Baserriko lanak » Mendiaren aprobetxamendua

Laburpena:
Zorroztu gabeko segari, "zerra motza".

36. Zurgintza; tresnak

- **Erref**: ELG-069/040
- **Iraupena**: 0:01:50. **Hasi**: 00:56:49. **Bukatu**: 00:58:39
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Lanbideak » Arotzak

- Baserria » Baserriko lanak » Mendiaren aprobetxamendua

Laburpena:
Arpona zelakoa den; nola erabiltzen zen.

37. Zurgintzan erabiltzen ez den egurra

- **Erref**: ELG-069/041
- **Iraupena**: 0:01:21. **Hasi**: 00:58:39. **Bukatu**: 01:00:00
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Lanbideak » Arotzak
- Baserria » Baserriko lanak » Mendiaren aprobetxamendua

Laburpena:
Alferrik galtzen den egurra: "kostaneria"; zerrautsa.

38. Zuhaitzen ezaugarriei buruzko azalpenak

- **Erref**: ELG-070/002
- **Iraupena**: 0:01:10. **Hasi**: 00:00:25. **Bukatu**: 00:01:35

Gaia(k):

- Lanbideak » Arotzak
- Natura » Meteorologia
- Euskara » Lexikoa

Laburpena:
Egurrak ura hartzen duenean, pisua hartzen du eta sikatzeko denbora behar du. Berde-berdean mozten badira, zenbait zuhaitz (alkaziak, haritzak..) brintzatzeko arrisku gehiago.

Transkripzioa
- Bueno, esan dou, egur bat bringatu ein leikiala. Ura hartzen dabenian egurrak zela esaten jako? Harek emon eitten dau, ez? Egurrak emon eitten dau...
- Ura hartzen dabenian, ba, ura hartzen badau, ba, pisua gehitzen jako hari, ta harek sikatzeko denporia bihar dau. Tronkua bada, mendixan badao, han ostropian edo [zapal] artian badao, ba, denporia bihar dau atara ta sikatzeko. Ta ebai arren, ebai arren, lehen esan dotena, ardura dotsan inportantia bada arbolia, harik eta sikatu barikan, sikatu barik ebaten bada, [pitzatzen bada], lehen esan douna, harek egon bihar dau, denporaldixan egon bihar dau. Akazia ta alerzia ta horrek dia egur zerak, haundixak, eta haritzak be bai. Konparaziño, berde-berdian ebaten badozu haritza, ba, pixkat asentau barikan, horrek danok faten dia pixkat... bihotzian be, lehen esan douna, erdiko bihotzian be igual "rraaa!" bringatzen dia. Erdiko bihotza, e! Ta horrek puskat asentautakuan isiltzen naiz, baiña berde samarrian ebaten badia, zertu.

39. Egurra ondo sikatzearen garrantzia

- **Erref**: ELG-070/003
- **Iraupena**: 0:01:00. **Hasi**: 00:01:35. **Bukatu**: 00:02:35

Gaia(k):

- Lanbideak » Arotzak
- Natura » Meteorologia
- Euskara » Lexikoa

Laburpena:
Zuhaitzak airean egon behar dira sikatzeko orduan. Egur biziatua. Egurra asetu.

Transkripzioa
- Ta lurrian gaiñian ya oholak ipinitta, eta horrek...
- Humedadia?
- Humedadia...
- Ez, aidian ifini bihar dozu, aidian.
- Bai, baiña zela esaten jako humedadia hartziai?
- Azpixai ifini bihar dotsazu, konparaziño, laga bihar dotsazu metro erdi bat edo alturan. "[...] dos troncos". Egur haundi bi ifini asentauta edo bere zerian. Distanzian, e! Bere distanzian, hueko haundixa lagatzen badozu doblau eitten dia ta.
- Eta doblatze hori eta gora tripia etaratze hori, horri zela esaten jako?
- A! Horrek, hau doblatziau, hueko haundieixa lagia.
- Biziau.
- E?
- Biziau, biziau.
- Biziau bai, baiña huekua [haundi...]. Bai, huekuan...
- Biziau. Berez bihurtzen dau [...]...
- Bai ba! Huekua txarra da, e! Huekua egurrandako... Zuk ipini bihar badozu kuartolerixa bat edo, edo kapirixua taillatuai emon, "hay que dar de cincuenta", "cincuenta a cincuenta". Horixe da neurrixa.

40. Eguraldiaren eta ilargiaren eragina

- **Erref**: ELG-070/005
- **Iraupena**: 0:02:45. **Hasi**: 00:03:30. **Bukatu**: 00:06:15

Gaia(k):

- Natura » Meteorologia
- Euskara » Lexikoa

Laburpena:
Egurra lurrean josteko hegoia da ona; mendebala sartzea ez da komeni. Egurraren gizena, sitsak jaten du. Ilargiaren eragina jendeak uste duena baino garrantzi gehiago du (ilea mozteko; ganaduaren azpiak ateratzeko; simaurrari buelta emateko; e.a). Sutarako egurra ilbeheran moztutakoa izatea ere garrantzitsua da.

Transkripzioa
- Ta ohola josteko be, sueloko ohola josteko be hegoaixia dok onen-onena. Hegoia. Hegoia, e! Mendebala etortzen bada, tontua. Zertu. Ta sikatzen danian, hegoiak sikatzen dabenian, bittartia igual formatzen jako, ta hegoiakin zertik, josi hegoiakin ondo ta haura geratukok haintxe jo-ta [enpapauta] geratzen dok, ondo. Hegoia, e! Hegoiakin. Bai, bai. Ohola josteko, sueloko ohola josi ta zer guztirako egualdi zera. Bai.
- Gero, zerrarixatik ohola zuzen moztuta ez datorrenian, hau baldin bada ohola, eta hola ertzak ez datoztenian oso...
- A! Gizena. Gizena. Hori kendu ein bihar jako. Flojua, flojua da hori. Flojua kendu.
- Flojua eta gizena berdiñak die?

- Bai. Hori ya ke... Flojua zertu [ezkeritxiok], hori jakiñekua da balio ez dabena.
- Zerak jaten dabenian ohola, zela esaten dotsazu horri?
- A! Sitsak, sitsak.
- Sitsa?
- Sitsa. Bai. Jaten dabenian... Gizena badaka, sitsak jan eingo dau, e! Bai, sitsak bai.

- Gustokua, ezta?
- Ha ya makal egoten da, ta dana zertzen dau, zulatzen dau. Gogorra ez dau zulatzen harek, baiña...
- Barrukua [giherria eitten] da ta. Barrukua [giherria] ta geiñekua axala, ba...
- Bai, bai. Makala, makala.
- Azala kendutakuan, barruan, hola, zati bat eukitzen dau...
- Gizena.
- ... ta gero barrua giherria.
- Giharria. Baiña hori bestiori makala. Makala. Bestia balio ez dabena.
- Illetargixak zerikusin bat badauka?
- Bai, illetargixak be beti dauka, e?
- Sitsak jateko, e?
- Bai, bai, bai. Illetargixak be beti. Ilbeherakuak, ilbeheran botatakuak, ba, geratzen bada [...], harek igual urtietan aguentauko jok. Urtietan. Baiña bestiak urte betegarrengo joiak, "parra-parra-parra" hasiko jakok zertzen. Illetargixak iñok pentsatzen daben aldian enormeko aldia jaukak artikulo guztietarako. Ulia mozteko be bai, ganaueri azpixa etaratzeko be bai, simorrari buelta emoteko be bai. Ta artikuluak daozak asko ilbeheria, ilbeheriak zertzen jok. Sutarako egurra be ilbeheran botatakua asko zeraua dok. Bestia, ura, lehen esan douna, alde batian su emon ta beste aldian "pri-pri-pri-pri" urtetzen jotsak ura.
- Sitsari esaten jatsue "zerena"?
- Bai, hori dok, "zerenak jan". Zerena, hori dok.
- Zuek ze esaten jatsue "sitsak jan" ala "zerenak jan" ala bixak?
- Bueno, zerena izengo dok... sitsa izengo dok... Ez jakixat, ba, nik, erderaz dan edo zer dan.
- Ez, ez, bixak dira euskeraz, e!
- Bai?
- Baiña zuek normalian ze esaten dozue?
- Sitsak, sitsak. Bai, bai. "Sitsak jan".

41. Ate bat nola egin

- **Erref**: ELG-070/007
- **Iraupena**: 0:04:40. **Hasi**: 00:07:45. **Bukatu**: 00:12:25

Gaia(k):

- Euskara » Lexikoa
- Natura » Meteorologia
- Lanbideak » Arotzak

Laburpena:
Ate bat egiteko eman behar diren urratsak.

Transkripzioa
- Pixkanaka-pixkanaka [ohola...]. Ohola hartzen dounian, zer ein bihar izaten dotsau atia eitteko? Lehelengo, ohola zela preparatzen dou?
- Neurrixak hartu; lehenengo, neurrixak hartu bihar dittuu. Dana: alturia, zabaleria, lodieria ta gauzak hartu ta, beno, orduantxe preparau bihar [dittue] oholak zertzeko, atia eitteko.

- Bai. Eta ya behin horrek dauzkagunian preparauta, ze ein bihar izeten jako?
- Ya, ba, kolokau. Kolokau, zertu ein bihar dozu. Atia ein bihar badozu, ba, zelakua dan atia.
- Ez, baiña lehen esan dozu "matxinbrau" edo ein bihar dala...
- Bai, matxinbria. Matxinbria.
- Matxinbria zer da eta zela etaratzen jako?
- A! Makiñan etaratzen jako.
- Bai, oin makiñak [darelako] ta lehen, makiñak ez zerenian?
- Ba, esku zerian.
- Bai. Eta zerekin?
- Esku-zepilluekin. Esku-zepilluakin. Bai. Esku-zepilluakin ataratzen gauen.
- Lan edarra, e?
- Matxinbradora ta "hembra y macho".
- Eta horrek gero lijau bihar izengo zien, ez?
- Bai. Gero lijau ta zertu ein bihar.
- Eta hori zerekin eitten zan edo zelan eitten zeben?
- Ba, lehen be lijiakin-ta zertzen zan, ta gero, bestela, zepilluakin edo zertu. Zepilluakin emon [hur] bat eta laga. Oingo moduan lehen-lehenguak oingo moduan, oin eitten dan moduan, ez ziran eitten lehen ta.
- Eta kolia ibiltzen ziñuen gero behin matxinbrau...
- Kolia? Bueno, bai. Kolia be ibiltzen da. Bai. Kolia be zertzen da. [Espigetan]-ta, atia eta ate-markuak eta zertzeko, ba, kolia-ta zertzen da.
- Orduan, esan dou atiak dauzkala oholak eta matxinbrauta doiazela. Ez? Orduan, gero, hori, ba, nunbaitten ipini eitten da.
- Armazoia ifintzen da enkolauta. [Bikolauta] ifini ta armazoia, oholak eta danak ifini zertuta, ta, ba, gero, ya kolokau eitten da. [Bisagriekin]-ta ya kolokatzen da zerian, markuan. Markua [...] moduan ipini bihar lehenengo, e! Lehenengo, markua ipini ein bihar.
- Eta markuak ez dia izeten zuzenak, eukitzen dabe hemen holakotxe zer bat, [okertua].
- A! Biribilla?
- Ez, okertuta egoten die, ez? Hola izeten die markuak. Ezta? Hola.
- A! Hor [espigia] etaratzen jate, espigia.
- Espigia. Eta espigia holakotxe... [...] izaten da espigia?
- Bai, bata alde batera ta bestia beste aldera. "Rrrraa!". Eta erdixan, "rraa!", inguletian zertuta, ebaitta, [nahi bada] ipini...
- Zela ebaitta?
- Inguletia. Hauxe.
- Ingulitia, ezta?
- Ingulete. Hamen, honetara. Begiratu. Hortik. Markua, hau da kuadrua, hau markua, ezta? Hortik [preparauta]. Hamen "rraa!" inguletian ebai ta...
- Inguletia, ez?
- Bai, zeuk markautako moduan!
- Hori da inguletia, ez?
- Bai, hori da. Hori.
- Eta kolia emoteko orduan, lehenao, behintzat, kola berua izaten zan, ezta?
- Oin hotzakin be igual eitten da.
- Eta zelan izeten zan hori kontuori, kola beruan kontuori?
- Kola beruan kontua? Panelak etortzen zian, hola, "veinte por veinte" inguruko panelak. Ta ura ifintzen dozu katxarro baten; ura, halako topin moduko zer baten edo, aproposkuek izeten zian honek [zerak]. Ta apurtu, haraxe bota. Ta uretan zertu eitten zan. Sutan ifintzen zanian, "rrraaa" ta ha dana biguntzen zan ta dana geratzen zan eztixa bigundutakuan geratzen dan modu-moduan. Ta gero, hari [...] bat emon ta "Ba! Ointxe daok ondo!". Hartu ta "ra-ra-ra-ra" emoten dotsazu ya zertu bihar dozun tokixan ta "da!" ipintzen dozu egurra edo espigia, markua edo ohola enkofrau bihar badozu edo dana. Ta "rraa!", haura hoztutzen da, pegau eitten da ta,

ba, akabo.
- Ya, ta hoztutzen baldin bada lehenao?
- Hoztutzen bada, ya... Behin hoztutakuan ez dau balio. Oin, gaurko egunian, kola zurixa dao. Horrek ez daka. Horrek, "ra-ra-ra" emoten dotsazu ta akabo. Horrek ez daka zerikan.
- Eta kolia hozten zanian, zela esaten jakon?
- Atzera berotu ein bihar izeten zan!
- Bai. Eta horri kolia "gibeldu" edo esaten jatzuen?
- Kolia... Kolia hoztutzen zanian, ba, atzera berotu ein bihar izeten zan. Epeldu atzera.
- Ya, baiña "gibeldu" ez dozue ibili, ez? Ez dozue esaten.
- Ez dot uste. Ez, ez, ez. Sekula ez dotsat iñori entzun horixe.
- Kola hori etxian eitten ziñuen?
- Ez, ez. Horrek etorri eitten zian, kanpotik etortzen zian. Bai. Holakotxe kuadruak.
- Antzuolatik ez ziñuen ekarriko hori [kurtiderixatik]?
- Horixe ez dotsut esango. Ez dotsut esango nundik etortzen ziran, ahaztuta nao.

42. Ate bat nola egin

- **Erref**: ELG-070/008
- **Iraupena**: 0:01:10. **Hasi**: 00:12:25. **Bukatu**: 00:13:35

Gaia(k):

- Euskara » Lexikoa
- Natura » Meteorologia
- Lanbideak » Arotzak

Laburpena:
Ate bat egiteko eman behar diren urratsak.

Transkripzioa
- Bai, lehenaoko baten han esan zosten, kurtiderixatik sebuak-eta hartzen zittuen eta, orduan, sebuekin eitten zeben kola hori. Eta, orduan, haretxek esan zosten gero gibeltziarena eta kontu horrek.
- Ba, hori lodixan, lodixan zenbat izango zan, ba? Hauxe katxarruau ta baiño... hau baiño mehiaua. Mehiaua [...].
- Horren erdixa?
- Bai, erdixa pasautxo... holakotxe...
- Zentimetro erdi bat?
- Bai, holakotxe bat inguru. "Ta!", ta gero "di-da-da!" jo ta apurtzen zan. Apurtu ta haraxe bota, ta han ura berotzen hasten zanian, "rrrraa", dana urtutzen zan. Ta, esan dotena, eztixa berotzen badozu, haretxen formara jartzen zan. Ta gero, ba, brotxiakin hartu ta hamen hau pegau ein bihar dozu? Bata bestian gaiñian pegau bihar dozuz? Honi, "ra-ra-ra" emon ta "blast!" ifini bestia ta listo. Beruan, artian [...]. Oin, hoztutzen bazan, ba... Baiña ez, ez zan, "así por así" ez zan hoztutzen, e! Behin berotzen zanian katxarruan, ha... denporaldixan aguantatzen [zaben].
- Neguan be bai?
- Bai, bai, bai.
- Bai, neguan be denporia aguantatzen zeban...
- Bai, bai. Ta zela egoten zan elektrikua, elektrikuan gaiñian ipintzen zan, "tak", zeinda hor, butanuan edo zerian ipintzia moduan, ta "ra!" ensegida berotzen zan.

43. Etxearen atalak

- **Erref**: ELG-070/009
- **Iraupena**: 0:04:58. **Hasi**: 00:13:35. **Bukatu**: 00:18:33

Gaia(k):

- Euskara » Lexikoa
- Lanbideak » Arotzak

Laburpena:
Etxegintza. Etxearen atalak goitik behera: Tontorrean, "gailur-hagia" edo "goi-hagia". "Sopandak" beherago. "Zutikua" eta "postia". "Zapatia" horma gainean jartzen da. Goi-hagatik behera "kapirixua". Gainekoa, "latia". "Besuak". "Zutikua", "zapata"ren gainean doa. Besoak, zutikora doaz. "Koxkia".

44. Etxearen atalak

- **Erref**: ELG-070/014
- **Iraupena**: 0:01:15. **Hasi**: 00:24:27. **Bukatu**: 00:25:42

Gaia(k):

- Euskara » Lexikoa
- Lanbideak » Arotzak

Laburpena:
Etxearen atalak: zutikoak.

45. Etxearen atalak

- **Erref**: ELG-070/015
- **Iraupena**: 0:04:25. **Hasi**: 00:25:42. **Bukatu**: 00:30:07

Gaia(k):

- Euskara » Lexikoa
- Lanbideak » Arotzak

Laburpena:
Etxearen atalak. Bigarren pisuan aurkitu daitekeena: frontala; frontalaren gainean, kuartoia. Zutinik ipintzea.

46. Etxegintza

- **Erref**: ELG-070/017
- **Iraupena**: 0:02:00. **Hasi**: 00:30:27. **Bukatu**: 00:32:27

Gaia(k):

- Euskara » Lexikoa
- Lanbideak » Arotzak

Laburpena:
Etxegintza: "kapirixua"; "kuartoiak".

47. Egurra nola josi

- **Erref**: ELG-070/018

- **Iraupena**: 0:03:15. **Hasi**: 00:32:27. **Bukatu**: 00:35:42

Gaia(k):

- Euskara » Lexikoa
- Lanbideak » Arotzak

Laburpena:
Egurra nola josten zuten. "Latrua"; "birbikixa". Egurrezko ziriarekin josten zen. Giltzak; Otxandioko giltzak. "Puntapaixa". "Urkilla".

48. Egurra nola josi

- **Erref**: ELG-070/019
- **Iraupena**: 0:01:02. **Hasi**: 00:35:42. **Bukatu**: 00:36:44

Gaia(k):

- Lanbideak » Arotzak
- Baserria » Baserriko lanak » Baserriari lotutako lanbideak
- Euskara » Lexikoa

Laburpena:
Egurra nola josi. "Txarrantxia".

49. Etxearen atalak

- **Erref**: ELG-070/021
- **Iraupena**: 0:03:30. **Hasi**: 00:37:29. **Bukatu**: 00:40:59

Gaia(k):

- Euskara » Lexikoa
- Lanbideak » Arotzak

Laburpena:
Etxearen atalak. Lurra, "kuartoien" gainean doa.

50. Etxearen atalak

- **Erref**: ELG-070/022
- **Iraupena**: 0:01:10. **Hasi**: 00:40:59. **Bukatu**: 00:42:09

Gaia(k):

- Euskara » Lexikoa
- Lanbideak » Arotzak

Laburpena:
Etxearen atalak.

51. Etxearen atalak

- **Erref**: ELG-070/024
- **Iraupena**: 0:02:00. **Hasi**: 00:42:46. **Bukatu**: 00:44:46

Gaia(k):

- Euskara » Lexikoa

- Lanbideak » Arotzak

Laburpena:
Zutikoaren gainean txapela; eta txapelaren gainean frontala doa.

52. Etxegintza: teilatua

- **Erref**: ELG-070/025
- **Iraupena**: 0:02:10. **Hasi**: 00:44:46. **Bukatu**: 00:46:56

Gaia(k):

- Lanbideak » Etxeginak
- Aisia » Jai-giroa » Etxe barruko ospakizunak
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Ohiturak eta sinesmenak
- Lanbideak » Arotzak

Laburpena:
Teilatua amaitzen denean, elauntza ipintzen zaio eta teilatu-afaria egiten da ("montxorra" ere esaten zaio afari honi).

53. Etxearen atalak: atea

- **Erref**: ELG-070/026
- **Iraupena**: 0:02:07. **Hasi**: 00:46:56. **Bukatu**: 00:49:03

Gaia(k):

- Euskara » Lexikoa
- Natura » Meteorologia
- Lanbideak » Arotzak

Laburpena:
Atea bi zatitan banatuta egoten da. Atea ixteko tranga (horma-zuloan egoten da). Tranga, haritzarekin egina dago. Txingeta.

54. Etxearen atalak: atea

- **Erref**: ELG-070/027
- **Iraupena**: 0:01:10. **Hasi**: 00:49:03. **Bukatu**: 00:50:13

Gaia(k):

- Lanbideak » Etxeginak
- Euskara » Lexikoa
- Lanbideak » Arotzak
- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Esaerak

Laburpena:
"Bandixua"k, bi tranga izaten ditu. Kanpoko ateak markoan harri txiki bat izaten du, "poiala". Iparraldean, tratantea baserrira doanean bere kontzientzia poialean uzten duela esaten da.

55. Etxearen atalak

- **Erref**: ELG-070/028
- **Iraupena**: 0:02:15. **Hasi**: 00:50:13. **Bukatu**: 00:52:28

Gaia(k):

- Euskara » Lexikoa
- Lanbideak » Arotzak
- Baserria » Baserriko lanak » Baserriko animaliak

Laburpena:
Ganaduen askak. Ganadu-tapak ("lehixuak"). Maratila (leihoak ixteko egurrezko piezatxoa). Txingeta ("krisketia" izena ere ezagutzen du).

56. Eskaileren atal desberdinak

- **Erref**: ELG-070/029
- **Iraupena**: 0:02:30. **Hasi**: 00:52:28. **Bukatu**: 00:54:58

Gaia(k):

- Euskara » Lexikoa
- Lanbideak » Arotzak

Laburpena:
Eskaileren atal desberdinak. Mailak, gradak.

57. Eskaileren atal desberdinak

- **Erref**: ELG-070/030
- **Iraupena**: 0:02:20. **Hasi**: 00:54:58. **Bukatu**: 00:57:18

Gaia(k):

- Euskara » Lexikoa
- Lanbideak » Arotzak

Laburpena:
Eskaileren atal desberdinak. "Eskillara-burua". "Eskillara-barrena" (beheko aldea, goitik begiratuta). "Karrajua".

58. Etxegintzaren inguruko lexikoa

- **Erref**: ELG-071/001
- **Iraupena**: 0:04:05. **Hasi**: 00:00:00. **Bukatu**: 00:04:05
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriaren historia eta kokalekua
- Euskara » Lexikoa
- Lanbideak » Arotzak

Laburpena:
Etxegintza. Lurra berdinduta egon behar da. Josten hasi orduko berdinduta dagoela ikusi behar da. "Kuartoiak", "rastrela". "Espantia" ("upateixa" ere esaten diote), sukaldea baino beherago lurraren kontra. "Espantia"n, simaurra, egurra, sagardoa, e.a. egoten zen antzina.

59. Lurra nola josi

- **Erref**: ELG-071/002

- **Iraupena**: 0:02:03. **Hasi**: 00:04:05. **Bukatu**: 00:06:08
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Lanbideak » Arotzak
- Euskara » Lexikoa

Laburpena:
Etxegintza: lurra nola josi.

60. Abereen alberga

- **Erref**: ELG-071/003
- **Iraupena**: 0:01:20. **Hasi**: 00:06:08. **Bukatu**: 00:07:28
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Euskara » Lexikoa
- Baserria » Baserriko lanak » Baserriko animaliak

Laburpena:
Alberga, aska.

61. Baserriaren egitura

- **Erref**: ELG-071/004
- **Iraupena**: 0:01:10. **Hasi**: 00:07:28. **Bukatu**: 00:08:38
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriaren historia eta kokalekua

Laburpena:
Baserriaren ateak egurrezko edo harrizko ateburua izaten du.

62. Baserriaren teilatua

- **Erref**: ELG-071/005
- **Iraupena**: 0:03:55. **Hasi**: 00:08:38. **Bukatu**: 00:12:33
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Euskara » Lexikoa
- Lanbideak » Arotzak
- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriaren historia eta kokalekua

Laburpena:
Baserriaren teilatua. "Kapirixuaren" gainean, "latia". Ondoren teilak jartzen dira.

63. Baserriaren teilatua

- **Erref**: ELG-071/006
- **Iraupena**: 0:02:30. **Hasi**: 00:12:33. **Bukatu**: 00:15:03
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Euskara » Lexikoa
- Lanbideak » Arotzak
- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriaren historia eta kokalekua

Laburpena:
Baserriaren teilatua. Gailurrean, teila handi bat ipintzen da, gailurreko teila. Etxeak kapel handia izatea.

64. Etxearen atal desberdinak

- **Erref**: ELG-071/008
- **Iraupena**: 0:01:35. **Hasi**: 00:16:18. **Bukatu**: 00:17:53
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Euskara » Lexikoa
- Lanbideak » Arotzak

Laburpena:
Etxegintza. Etxearen atal desberdinak: "Hodixia" (kanaloia esateko). Bentana-tapak.

65. Hizlariaren jatorria

- **Erref**: ELG-071/012
- **Iraupena**: 0:00:55. **Hasi**: 00:34:43. **Bukatu**: 00:35:38

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua
- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriaren historia eta kokalekua

Laburpena:
1916-I-22an jaiotakoa Elgetan, Arraotz baserrian.

66. Ofizioa ikasten

- **Erref**: ELG-071/015
- **Iraupena**: 0:01:10. **Hasi**: 00:37:12. **Bukatu**: 00:38:22
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Lanbideak » Arotzak

Laburpena:
Ofizioa ikasten nola egon zen.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.
2026-11-27

CC-by-sa | **Ahotsak.eus**
Badihardugu Euskara Elkartea
Markeskua Jauregia, 20600 Eibar
943121775 - ahotsak@ahotsak.com